

[Udenrigsministeren]

tralfronten, og en manglende dansk mulighed for at varetage bare en af de militære opgaver, der er tildelt os, ville betyde, at det, man kunne kalde en variabel i et meget omfattende kompleks af faktorer, der indbyrdes hører sammen, skal tildeles en anden værdi, end den har i dag; derfor vil en kædereaktion blive konsekvensen. Det er en betragtning, som helt naturligt fører til andet led i forespørgslen i dag, nemlig: »hvad agter ministeren at foretage for at fastholde Norden som lavspændingsområde?«

Det burde vel være fremgået af det, jeg allerede har sagt, at situationen omkring det nordiske område i dag er præget af modsætningsforhold, som har deres oprindelse uden for Norden, og som rækker langt uden for de nordiske landes område.

Regeringen har lagt vægt på at føre en politik, der søger at bevare den rette balance mellem et troværdigt forsvar og arbejdet for militær lavspænding. Danmark har jo længe forfulgt en politik med ensidigt tillidskabende foranstaltninger som et led i dansk sikkerhedspolitik. Det drejer sig om helt centrale elementer som vores basepolitik og vores atomvåbenpolitik, og det er jo indrømmelser, kan man sige, som vi har gjort ensidigt uden at få noget som helst til gengæld.

I de senere år er disse ensidige foranstaltninger blevet suppleret med gensidige tillidskabende foranstaltninger. Det er noget, som er nedfældet først i Helsingforslutakten, og som nu er blevet udvidet med slutdokumentet fra den konference om tillid- og sikkerhedsskabende foranstaltninger og nedrustning, der blev afholdt i Stockholm. Disse foranstaltninger indgår som bidrag til at skabe større ro, stabilitet og gennemsigtighed også i det nordiske område, og derfor ser vi frem til, at CSCE-mødet i Wien vil træffe beslutning om at genindkalde konferencen om tillid- og sikkerhedsskabende foranstaltninger. Vi håber også, at de drøftelser, der er i gang i Wien mellem de syv Warszawapagtlande og de 16 NATO-lande, vil føre til vedtagelse af et mandat for egentlige forhandlinger om konventionel stabilitet og konventionel nedrustning i hele Europa, altså også i Norden. Det er afgørende, at denne stabilitet bliver etableret på et lavere militært niveau, og det forudsætter jo så igen, at specielt Sovjetunionen må foretage væsentlige reduktioner.

Men det er ikke Danmark og de øvrige nordiske lande, der alene afgør den sikkerhedspolitiske udvikling i vore nærområder. Det nordiske område er nu som før præget af en grundlæggende politisk og social stabilitet, og samtidig kan det, som det burde være fremgået af min redegørelse, med rette anfægtes; at Norden fortsat er et lavspændingsområde. Norden er desværre ikke et lavspændingsområde i dag. Men som sagt: er der tale om et højere spændingsniveau, er det noget, som ikke kan tilskrives de nordiske lande selv og heller ikke deres indbyrdes forhold. Det er ikke internt i Norden, og det er ikke fra Norden, man kan påvise øgede spændinger, tværtimod. De nordiske lande søger hver især ud fra deres forskellige sikkerhedspolitiske løsninger og under gensidig hensyntagen at gøre, hvad vi kan, dels for, at der ikke sker ændringer i de indbyrdes relationer, som kan påvirke den interne stabilitet, dels for, at der ikke gives omgivelserne holdpunkt for antagelser om forhold, der kunne give anledning til usikkerhed eller bekymring.

For Danmarks vedkommende betyder det, at vi skal sikre, at de forsvarsforpligtelser, som vore allierede – først og fremmest Norge og Vesttyskland – forventer at vi kan indfri, skal vi rent faktisk også kunne indfri, for hvis det ikke længere er tilfældet, vil det kræve omdisponeringer, som næppe vil lade de nuværende stabile interne nordiske relationer uberørt.

Generalsekretær Gorbatsjov omtalte som nævnt i en tale i Murmansk den 1. oktober en række sikkerhedspolitiske spørgsmål med speciel adresse til nordområderne og Norden, og jeg vil gerne her til slut knytte nogle bemærkninger til denne tale, der tilsyneladende afspejler også en sovjetisk bekymring over udviklingen i denne del af verden.

Generalsekretær Gorbatsjov kom på det sømilitære område med to forslag. Det ene sigter direkte til nordområderne og vedrører afholdelse af konsultationer med NATO og Warszawapagten om en begrænsning af den militære aktivitet i de nordeuropæiske havområder samt vedtagelse af nærmere specificerede tillidskabende foranstaltninger i disse områder. Det er ofte sagt, men det bør præciseres endnu en gang: Der gør sig en fundamental geografisk asymmetri gældende mellem NATO-alliancen og Warszawapagten. Warszawapagtlandene har så at sige deres store allierede lige ved hån-